

jo fremdeles ogsaa været forskjellige Meninger om, hvorvidt det Beløb, hvorom der er Tale, bør lægges paa Hartkornet i og for sig eller paa Communen, og jeg vil heller ikke sige Andet, end at det Argument, som har været hentet fra Landcommunalloven for den Mening, at det burde paahvile Communen som saadan, kunde have noget for sig, hvoraf atter vilde følge, at Beløbet for endeel vilde komme til at hvile paa Formue og Keilighed, medens det efter Lovforslaget, som det foreligger, kommer til at hvile paa Hartkornet. Den høitagede Finantsminister har imidlertid under Forhandlingerne i det andet Thing røstet med, at naar der skete et saadant Afslag i det oprindeligt beregnede Beløb, at det gik ned til 16 Skilling pr. Tønde Hartkorn, saa kunde man forestille sig, at det Beløb, der laa imellem disse 16 og de oprindeligt beregnede 24 Skilling, var den Deel, der, hvis Beløbet var blevet lagt paa Communen, vilde være faldet paa Formue og Keilighed, saa at Hartkornet altsaa ikke fik mere at udrede, end det selv i saa Fald vilde have faaet at bære. Det synes jo ogsaa, at Meningerne saa temmelig have forenet sig om, at der ikke i det Væsentlige kan være Meget at sige imod, at Beløbet nu heelt er gaaet over paa Hartkornet, og det ogsaa af Bequemmelighedshensyn, idet enhver anden Ordning vilde tilvejebringe en trættende, kjedsommelig aarlig Opgjørelse mellem Communerne og Statskassen. Jeg kan saaledes i det Hele taget meget vel slutte mig til Lovforslaget, med hvilket jeg, som sagt, troer, at Alle vilde være tilfredse. Der er dog maaskee en Part, som ikke vil være fornøjet med den nye Ordning, men deri troer jeg netop ligger et Beviis for, at man i det Hele taget har Anledning til at være fornøjet med Lovforslaget. Denne Part er de Fattige eller med andre Ord Amtsfattigkassen, thi den har i saa rigt et Maal høstet Multer fra Sæstionerne for Mangler ved Hestene, at den haardt vil komme til at savne dem, naar den nye Ordning bliver indført. Men dette turde vel ogsaa netop være et Beviis for, at det ikke er saa ganske godt med den gamle Ordning, og jeg troer i alt Fald ikke, at dette tør være et Motiv for mig til at holde paa den, skjøndt jeg nok vil komme til at savne

den for den Amtsfattigkasses Bedkommende, som jeg hidtil har havt med at gjøre.

Der er imidlertid et Punkt i Lovforslaget, som jeg ikke kan forsones mig med. Den ærede sidste Taler har allerede berørt dette Punkt; det er nemlig Forslagets § 5, som henviser Stridigheder i Anledning af den her foreslaaede Lov mellem Sogneraadene og Foderværterne til Amtsrådets Afgjørelse. Jeg troer ikke blot, at dette vil være ubehageligt og vanskeligt for Amtsrådet, men jeg har megen Tvivl om, at det i det Hele er foreneligt med vore Retsregler. Anledningen til, at man i det andet Thing har optaget denne Bestemmelse, har, saavidt jeg har kunnet erfare af Forhandlingerne, været den, at de Contracter, der ere oprettede mellem Foderværterne og Communerne, hyppigt gaae langt frem i Tiden og derhos omfatte alle de Forpligtelser, der ligeoverfor det Offentlige paahvile Communerne, saaledes f. Ex. omfatte Forpligtelsen til i Forsømmelsestilfælde at betale Mulet, til, naar Hesten kommer tilskade eller en ny af anden Grund skal stilles, da at stille en saadan osv. Saadanne Contracter ere ganske vist hyppige, og det er efter min Erfaring ofte gaaet saaledes, at Foderværterne næsten ganske ere traadte op, som om de vare Lægder. Jeg har imidlertid for mit Bedkommende strengt holdt paa, at det Offentlige ikke havde det Mindste med Foderværterne at gjøre; jeg har stadig vist dem tilbage som uvedkommende Personer, der kun staae i Berøring med Communerne, jeg har ladet Multerne indbetale gjennem Communerne og ladet Hestene anmeldes for Communerne, hvor ofte Foderværterne end have meldt sig som dem, der gjerne ville repræsentere Communerne i dette Forhold. Efter min Erfaring idetmindste have Foderværterne staaet ligeoverfor det Offentlige som aldeles ukjendte Personligheder, og jeg kan derfor heller ikke skjønne, at der er Nogetsomhelst, der med Billighed kan medføre, at Amtsrådene nu skulle befatte sig med Spørgsmaalet om deres Mellemværende med Communerne. Der er, og det med Grund, blevet anført Meget om Amtsrådet, men man kan dog virkelig heller ikke gaae videre i saa Henseende end til de strengt communale Anliggender. Men her